

Aktualizace strategické vize Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020

A. Zhodnocení naplňování SRJMK 2006-2016 za období 2006-2010

Pořizovatel: Jihomoravský kraj
Konzultant: SPF Group, v.o.s.

říjen 2011

Obsah

Obsah	2
1 Úvod a metodika	3
2 Výběr relevantních indikátorů výsledků a dopadu působení SRJMK	4
2.1 <i>Strom cílů SRJMK</i>	4
2.2 <i>Metodika stanovení indikátorů</i>	6
2.3 <i>Popis indikátorů</i>	7
3 Hodnocení vývoje dle vybraných indikátorů výsledku a dopadu působení SRJMK	16
4 Hodnocení procesních aspektů práce se SRJMK, partnerství a věcného pokroku aplikace SRJMK .	20
4.1 <i>Finanční a věcný pokrok</i>	20
4.2 <i>Partnerství</i>	22
5 Hodnocení změn sociálně - ekonomického prostředí kraje v období let 2006 - 2010	23
6 Závěry hodnocení	24

1 Úvod a metodika

Kontrola plnění záměrů, deklarovaných ve stávajícím, platném znění Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2006 - 2016 (dále SRJMK), tvoří logické východisko pro zpracování aktualizované podoby SRJMK. Tato kontrola se týká jak **obsahové stránky** plnění vytýčených cílů v jejich hierarchické struktuře (Vizi počínaje a Prioritními okruhy konče), tak **procesních aspektů** práce se SRJMK. Rozlišení těchto dvou směrů kontroly je podstatné pro hledání odpovědi na otázku, do jaké míry byl úspěšný (či neúspěšný) rozvoj kraje ve zkoumaném období ovlivněn aktivní (či naopak pasivní) aplikací záměrů Prioritních okruhů do praxe a do jaké míry jde „pouhé“ dopady obecného vývoje změn sociálně - ekonomického prostředí, v němž se aplikace SRJMK odehrává.

Klíčovým problémem při realizaci obou zmíněných směrů kontroly je přitom fakt, že SRJMK sama nedefinuje ani žádný **svůj vlastní kontrolní mechanismus**, ani žádné závazné **postupy své vlastní implementace**.

V prvním případě to vyvolává nutnost před samotnou kontrolu naplňování SRJMK **předsunout** rozhodnutí o (alespoň dodatečném) výběru indikátorů, které by signalizovaly naplňování (či nenaplňování) cílů SRJMK. V druhém případě jde o to opřít kontrolu práce se SRJMK (alespoň z části) o kontrolu implementačního mechanismu Programu rozvoje Jihomoravského kraje (PRJMK), který je závazný a také podstatně obsáhleji dokumentovaný. Nelze přitom ovšem ztrácet ze zřetele, že PRJMK je dokumentem, který v „nejvyšších patrech“ své struktury cílů na SRJMK navazuje, svým obsahem a zaměřením však jde o de facto zcela autonomní rozvojový dokument.

2 Výběr relevantních indikátorů výsledků a dopadu působení SRJMK

2.1 Strom cílů SRJMK

SRJMK formuluje tento strom cílů:

2.1.1.1 Vize

Jihomoravský kraj jako dynamicky se rozvíjející region, který v souladu s principy udržitelného rozvoje, disponuje výkonnou a konkurenceschopnou ekonomikou založenou na moderních technologiích s vysokou přidanou hodnotou, vysokou úrovní vzdělanosti s důrazem na přípravu a využití kvalitních lidských zdrojů, udržuje přijatelný stav životního prostředí a krajiny, moderně orientovaným zemědělstvím, udržuje regionální kulturní specifika, využívá svou příznivou geografickou polohu na důležitých kontinentálních osách, využívá potenciál cestovního ruchu a koncepčně usměrňuje proces suburbanizace.

Této Vizi odpovídá Globální cíl:

2.1.1.2 Globální cíl

Jihomoravský kraj bude ekonomicky silný a dynamicky se rozvíjející region při udržení kvalitního životního prostředí a krajiny. Hospodářským těžištěm budou aktivity založené na moderních technologiích. Průmysl bude produkovat výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Vzroste vzdělanostní úroveň obyvatelstva, zkvalitní se procesy vzdělávání a zlepší se možnosti uplatnění lidských zdrojů v občanské a profesní sféře. Zemědělství bude tvořit součást páteře integrovaného rozvoje ve venkovském prostoru. Cestovní ruch bude v turisticky atraktivních oblastech aktivně přispívat k rozvoji území.

K realizaci Vize a Globálního cíle vytyčuje SRJMK tyto **Prioritní osy a Prioritní okruhy** (včetně stručné definice jejich obsahu):

2.1.2 PRIORITNÍ OSA A. Hospodářství

2.1.2.1A1. VĚDA A VÝZKUM

Globální cíl

Posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu a výkonnosti JMK na úrovni vyspělých regionů EU, tak aby se JMK stal významným místem koncentrace těchto aktivit v EU

2.1.2.2A2. PRŮMYSL A SLUŽBY

Globální cíl

JMK z hlediska růstu HDP patří mezi deset nejrychleji rostoucích regionů NUTS III v EU, a to při uplatňování principů udržitelného rozvoje

2.1.2.3A3. CESTOVNÍ RUCH

Globální cíl

Využívání potenciálu pro rozvoj (udržitelného) cestovního ruchu a zvýšení konkurenceschopnosti odvětví cestovního ruchu a lázeňství v Jihomoravském kraji

2.1.2.4A4. ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

Globální cíl

Zemědělství a lesnictví je stabilní páteří integrovaného rozvoje ve venkovském prostoru. Plní vyváženě funkce produkční, environmentální a sociální

2.1.3 PRIORITNÍ OSA B. Životní prostředí

2.1.3.1B1. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Globální cíl

Ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v Jihomoravském kraji jako základního principu udržitelného rozvoje, snížení znečištění zejména vodních toků a nádrží

2.1.4 PRIORITNÍ OSA C. Lidské zdroje

2.1.4.1C1. OBYVATELSTVO A TRH PRÁCE

Globální cíl

Moderní, otevřená společnost, jejímž zdrojem je kultivovaný, zdravý lidský potenciál, rozvinutý efektivní a flexibilní trh práce s kvalitní kvalifikovanou a konkurenceschopnou pracovní silou, vytvářející podmínky pro integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva

2.1.4.2C2. SOCIÁLNÍ INFRASTRUKTURA

Globální cíl

Podpora všech oblastí sociální infrastruktury zvyšujících efektivitu provozu jednotlivých zařízení a kvalitu poskytovaných služeb, stimulujících kultivaci lidského potenciálu a zvyšujících atraktivitu regionu

2.1.5 PRIORITNÍ OSA D. Osídlení

2.1.5.1D1. MĚSTSKÁ SÍDLA

Globální cíl

Racionálně rozvíjet systém osídlení kraje koncepčním usměrňováním suburbanizačních tendencí v okolí města Brna a posilováním pozice marginálních území při respektování přírodních a kulturních hodnot kraje

2.1.5.2D2. VENKOVSKÝ PROSTOR

Globální cíl

Rozvíjet venkovský prostor jako prosperující, atraktivní, kulturní a integrované území, podporované funkční infrastrukturou a dostupnou občanskou vybaveností harmonicky spjatou s venkovskou krajinou a využívající potenciál krajiny, přírodní a kulturní dědictví

2.1.6 PRIORITNÍ OSA E. Dopravní a technická infrastruktura

2.1.6.1E1. DOPRAVA A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

Globální cíl

Zvýšení využití příznivé geografické polohy kraje a zejména dopravně výhodné pozice města Brna. Významné zkvalitnění stavu vybudované sítě běžných dopravních komunikací

2.1.6.2E2. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Globální cíl

Dosažení vysokého stupně napojení na kanalizační soustavy a ČOV a zásobení obyvatelstva kvalitní pitnou vodou

2.1.7 PRIORITNÍ OSA F. Spolupráce

2.1.7.1F1. ÚZEMNÍ A REGIONÁLNÍ A SPOLUPRÁCE

Globální cíl

Vybudování silných partnerských vztahů založených na mezuregionální, transnacionální a přeshraniční spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů, kultury, výzkumu, vědy, inovací, podnikání a obchodu, zvyšování atraktivní nabídky cestovního ruchu, rozvoje dopravní infrastruktury, životního prostředí a krajiny.

2.2 Metodika stanovení indikátorů

Základním úkolem indikátorů je měřit, zda bylo dosaženo cíle vytyčeného rozvojovým programem. Indikátor vyjadřuje informace pomocí čísel a hodnotí tak efektivnost dané intervence. Indikátor by měl v tomto směru poskytnout jednoduše sdělitelnou a interpretovatelnou informaci. Těmto požadavkům musí být také výběr a konstrukce indikátorů podřízeny.

Konkrétně byly zvoleny tyto metodické zásady:

1. **Hladina obecnosti cílů** hodnocených pomocí indikátorů: vzhledem k povaze SRJMK jako dokumentu, který definuje především **cíle strategické povahy** a dlouhodobé platnosti, jsou hodnoceny výhradně ty úrovně „pyramidy cílů“, které s touto povahou dokumentu přímo korespondují. Jde tedy jednak o kontrolu plnění **Globálního cíle** (implicitně včetně Vize), jednak **Prioritních okruhů** (implicitně včetně Prioritních os). SRJMK sice v rámci Prioritních okruhů definuje i relativně početnou a podrobnou strukturu tzv. „specifických cílů“, ty lze však chápat spíše jako implementační inspiraci, než jako závazný záměr. Navíc by se zahrnutí i této úrovně cílů do hodnocení pomocí indikátorů dostalo do kolize s potřebou získat jednoznačné, jednoduše sdělitelné a přitom dostatečně obecné informace o realizaci SRJMK.
2. **Omezený počet** zvolených indikátorů. Globální cíle i Prioritní okruhy jsou formulovány na poměrně obecné úrovni, jejíž obsahová struktura by si nepochybně zasloužila vystižení pomocí většího počtu vzájemně disjunktních indikátorů, přesto byla pro dané hodnocení zvolena metodicky méně konfliktní varianta „příslušnosti“ pouze **jediného indikátoru k jednotlivým Prioritním okruhům**. Tím odpadlo vždy poněkud diskutabilní stanovování „váhy“ dílčích indikátorů v rámci uměle konstruovaného souhrnného indikátoru. Zásada minimalizace počtu indikátorů byla dodržena i ve vztahu k hodnocení Globálního cíle s tím, že zde „celkový obraz“ plnění SRJMK vyplývá ze souhrnu indikátorů (metodicky: všechny užité indikátory mají shodnou váhu „1“).

3. **Rozlišení indikátorů výsledku a dopadu.** Indikátory výsledku měří, co bylo v rámci programových aktivit bezprostředně vytvořeno, indikátory dopadů kvantifikují následky programu, přičemž tyto následky překračují přímé a okamžité účinky na beneficiary. Je přitom samozřejmé, že při povaze hodnocených cílů SRJMK je přesné rozlišení výsledku a dopadu vždy spíše záležitostí jisté konvence. Ta souvisí s rozlišením **tří rovin kompetencí** pořizovatele hodnoceného dokumentu (Jihomoravský kraj), kde vedle přímé působnosti, za níž nesou orgány kraje bezprostřední zodpovědnost, existuje kompetence koordinační, kde za realizaci vytčených cílů nesou orgány kraje jen dílčí zodpovědnost a také kompetence iniciační, jejíž praktickou odezvu mezi lokálními aktéry ovlivní orgány kraje velmi málo.
4. **Relevance indikátorů.** Zde byla snahou zvolit takový (jediný) ukazatel, který co nejlépe vystihuje obsah cíle, byť ani zde se nelze - při již zmíněné obecnosti definic cílů SRJMK - obejít bez jistých arbitrálních rozhodnutí. Při nich byla vždy před metodickou „čistotou“ dáвана přednost účelu hodnocení, tedy možnosti získat lapidární **signál**, zda záměr SRJMK je či není naplňován.
5. **Dostupnost dat.** Výběr a konstrukce indikátorů byly přísně podřízeny požadavku **veřejné** dostupnosti dat, na nichž je indikátor budován. Při omezené škále údajů, které poskytuje v ČR regionální statistika (ať již z databáze ČSU nebo jiných orgánů veřejné správy) šlo o požadavek značně omezující.
6. **Hodnocení tendencí.** Za výchozí rok hodnocení byl volen rok 2005 (stav „před SRJMK“). K takto získané „výchozí hodnotě“ byla - místo „cílové hodnoty“, které v SRJMK není určena - definována **žádoucí tendence** (pokles či růst indikátoru) a tato tendence byla konfrontována s „aktuální hodnotou“ indikátoru, pro níž byl - dle dostupnosti dat - volen rok 2010 či 2009.

2.3 Popis indikátorů

Indikátory jsou popsány v následujících tabulkách.

Tabulka 1: Přehled indikátorů globálního cíle SRJMK

Typ indikátoru	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Indikátory výsledku	Podíl MSP na celkové zaměstnanosti (k 31.12.)	%	+	ČSÚ	Podíl zaměstnanců v malých a středních podnicích na celkovém počtu zaměstnaných na daném území, zjištěných podle Výběrového šetření pracovních sil. Zaměstnanost v malých a středních podnicích je zkonstruována jako součet počtu zaměstnanců v podnicích, které mají podle Registru ekonomických subjektů od 1 do 249 zaměstnanců (podle stavu k 31.12.) a osob pracujících na vlastní účet (tzn. bez zaměstnanců) podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil.
	Podíl terciárního sektoru na hrubé přidané hodnotě v kraji v roce	%	+	ČSÚ	Hrubá přidaná hodnota představuje nově vytvořenou hodnotu, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit. Je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách. Na regionální úrovni se počítá za odvětví a za sektory. Primární sektor zahrnuje: zemědělství, myslivost, lesní hospodářství, rybolov; sekundární sektor: průmysl celkem (vč. dobývání nerostných surovin) a stavebnictví; terciární sektor: ostatní odvětví. Terciér jsou tedy odvětví NACE kat. G – Q
	Obecná míra nezaměstnanosti (k 31.12.)	%	-	ČSÚ	Obecná míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle, kde čísel i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle metodiky Eurostatu vypracované na základě doporučení Mezinárodní organizace práce (ILO)
Indikátory dopadu	Vytvořený HDP na obyvatele relativizovaný ve vztahu k průměru EU 27 (PPS)	%	+	ČSÚ	Běžně dostupný údaj
	Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele ve vztahu k průměru ČR (ČR = 100)	%	+	ČSÚ	Tvorba hrubého fixního kapitálu představuje jednak nové investice, rekonstrukce, modernizace, nákupy a bezplatné nabytí dlouhodobého majetku po odpočtu jejich prodeje a bezplatných předání, jednak pořízení nehmotných fixních aktiv a dále zvýšení hodnoty nevyráběných nefinančních aktiv. Do tvorby se nepočítají fixní aktiva s hodnotou nižší než 20 tisíc Kč, předměty dlouhodobé spotřeby nakoupené domácnostmi, ale zahrnuje se pořízení obydlí. Dále se nezahrnují předměty pro vojenské účely, výdaje na výzkum a vývoj atd. Regionalizace THFK se provádí podle místa realizace investice. Data vycházejí ze Systému národního účetnictví podle mezinárodního standardu ESA 1995

Typ indikátoru	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
	Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele ve vztahu k průměru ČR (CR = 100)	%	+	ČSÚ	Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele souhrnně vystihuje materiální blaho obyvatel žijících v regionu. Jedná se o bilanci příjmů a výdajů zachycených na účtu druhotného rozdělení důchodů. Čistý disponibilní důchod domácností je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory finančních aktiv a na akumulaci hmotných i nehmotných aktiv. Rozdíl oproti ukazateli HDP je dán znovurozdělením běžnými daněmi, sociálními příspěvky a dávkami a ostatními běžnými transfery. Data vycházejí ze Systému národního účetnictví podle mezinárodního standardu ESA 1995. Přepočet je prováděn na střední stav obyvatelstva.

Tabulka 2: Přehled indikátorů výsledku SRJMK

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Prioritní osa A: Hospodářství	A1: Věda a Výzkum	Zaměstnanci výzkumu a vývoje k 31. 12. v kraji (přepočtený stav)	Počet	+	ČSÚ	Zaměstnanci VaV jsou výzkumní pracovníci, kteří provádějí přímo výzkum a vývoj, a dále pomocní, techničtí, administrativní a jiní pracovníci pracující na pracovištích výzkumu a vývoje v jednotlivých zpravodajských jednotkách. Mezi zaměstnance VaV patří i ti zaměstnanci, kteří obstarávají přímé služby k výzkumným a vývojovým činnostem, jako např. manažeři VaV, administrativní úředníci, sekretářky apod. Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek věnovaný výzkumným a vývojovým činnostem. Vystihuje skutečnou dobu věnovanou výzkumu a vývoji.
	A2: Průmysl a služby	Podíl kraje na celkovém vývozu ČR (ČR = 100)	%	+	ČSÚ	Za kraj původu zboží se považuje kraj v ČR, ve kterém zboží bylo vyrobeno, zpracováno, smontováno, zušlechtěno, vytěženo, vypěstováno, apod., vykazované zboží bylo zcela získané nebo vyrobené, zboží bylo naposledy podstatně hospodářsky zpracováno nebo opracováno a toto vyústilo v nový výrobek nebo to představovalo důležitý stupeň výroby, zboží získalo poslední sazební zařazení, do výrobku byla vložena hodnotově jeho největší část. Vývoz zboží, jehož kraj původu není znám je obsažen v kategorii „územně nespecifikováno“ Podíl této kategorie na úhrnném vývozu ČR již překračuje 10%.
	A3: Cestovní ruch	Podíl odvětví „ubytování a stravování“ na celkové hrubé přidané hodnotě kraje (k 31.12.)	%	+	ČSÚ	Běžný údaj
	A4: Zemědělství a lesnictví	Přírůstek hrubé přidané hodnoty na 1 zaměstnaného v zemědělství v kraji	%	+	ČSÚ	Běžný údaj

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Prioritní osa B: Životní prostředí	B1: Životní prostředí	Podíl kraje na investicích do životního prostředí (ČR = 100) za rok	%	+	ČSÚ	<p>Pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí zahrnuje výdaje vynaložené v průběhu sledovaného období na získání hmotného majetku na ochranu životního prostředí formou koupě nebo vytvořením vlastní činnosti (ve vlastní režii) vč. technického zhodnocení a hodnotu hmotného majetku na ochranu životního prostředí získaného bezúplatným nabytím, převodem podle právních předpisů, přeražením z osobního užívání do podnikání nebo vkladem od jiného subjektu. Do výdajů na pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí se zahrnují samostatné movité věci a soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a v ocenění stanoveném účetní jednotkou, povinně však od částky stanovené zákonem o daních z příjmů pro tento majetek. Do pořízení se zahrnují i poskytnuté dotace. Pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí obsahuje postupně nebo jednorázově vynaložené výdaje bez ohledu na to, zda majetek byl či nebyl ve sledovaném období uveden do užívání.</p> <p>Do pořízení se nezahrnují zálohy na dlouhodobý hmotný majetek na ochranu životního prostředí a zbytková hodnota majetku, který byl převeden do vlastnictví podnikatele po skončení smlouvy o finančním leasingu.</p>
Prioritní osa C: Lidské zdroje	C1: Obyvatelstvo a trh práce	Podíl uchazečů o práci s délkou nezaměstnanosti nad 12 měsíců (k 31.12.)	%	-	ČSÚ	Běžný údaj (VŠPS)
	C2: Sociální infrastruktura	Výdaje rozpočtů ÚSC v kraji na kapitoly školství, zdravotnictví a sociální péči za rok	Mil. Kč	+	MF ČR	Výdaje rozpočtů ÚSC v Jihomoravském kraji na kapitoly školství, zdravotnictví a sociální péči za rok (součet rozp. kapitol 31,32,35 a 43)

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Prioritní osa E: Infrastruktura	E1: Doprava a dopravní infrastruktura	Počet přepravených osob veřejnou dopravou v rámci kraje za rok	Počet (tis.)	+	ČSÚ	Součet osob přepravených autobusovou a železniční dopravou v rámci kraje. Neobsahuje výkony MHD
	E2: Technická infrastruktura	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	+	ČSÚ	Běžný údaj
Prioritní osa D: Osídlení	D1: Městská sídla	Podíl dokončených bytů ve městech kraje nad 10 tis. obyv. vůči dokončeným bytům ve městech nad 10 tis. obyv. ČR	%	+	ČSÚ	Vztaženo na stálou škálu měst nad 10 tis. obyvatel k 31.12.2009
	D2: Venkovský prostor	Podíl obyvatel venkovských obcí na počtu obyvatel kraje (k 31.12.)	%	+	ČSÚ	Venkovské obce jsou obce do 1999 obyvatel (k 31.12.)
Prioritní osa F: Spolupráce	F1: Územní a regionální spolupráce	BEZ INDIKÁTORU				Neexistuje veřejně dostupný údaj

Tabulka 3: Přehled indikátorů dopadu SRJMK

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Prioritní osa A: Hospodářství	A1: Věda a Výzkum	Výdaje na výzkum a vývoj k HDP kraje za rok	%	+	ČSÚ	Jedná o všechny vnitřní výdaje na výzkum a vývoj (podle metodiky OECD uvedené ve Frascati manuálu) uskutečněné v rámci zpravodajské jednotky (ZJ) či pracoviště výzkumu a vývoje a dále jsou zahrnuty i výdaje uskutečněné mimo ZJ, ale podporující vnitřní výzkum a vývoj (např. nákup dodávek pro VaV). Výdaje na výzkum a vývoj jsou přepočteny na HDP v běžných cenách.
	A2: Průmysl a služby	Průměrná mzda ve zpracovatelském průmyslu v kraji (ČR = 100)	%	+	ČSÚ	Průměrná mzda v odvětví CZ – NACE Průmysl. Pracovištní metoda (včetně podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců)
	A3: Cestovní ruch	Počet přenocování v hromadných veřejných zařízeních CR za rok	Počet (tis.)	+	ČSÚ	Počet přenocování – celkový počet přenocování (strávených nocí) hostů ubytovaných v ubytovacích zařízeních ve sledovaném období. Hromadné ubytovací zařízení – zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod. Od roku 2003 jsou do šetření zahrnuta všechna hromadná ubytovací zařízení plošně. Údaje o návštěvnosti jsou souhrnem zpracovaných dat za předložené dotazníky a za statisticky doložená data ubytovacích zařízení, od kterých nebyl vyplněný dotazník získán.
	A4: Zemědělství a lesnictví	Objem hrubé zemědělské produkce kraje na ha zemědělské půdy za rok (ČR=100)	%	+		Běžný údaj

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Prioritní osa B: Životní prostředí	B1: Životní prostředí	Koeficient ekologické stability kraje za rok	Koeficient ČUZK	+	ČUZK	Koeficient ekologické stability je poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků v daném území. Mezi stabilní prvky patří lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy, mezi nestabilní prvky patří orná půda, zastavěné plochy a ostatní plochy. Hodnoty koeficientu ekologické stability menší nebo rovné 0,10 dosahují území s maximálním narušením přírodních struktur; 0,10 – 0,30 území nadprůměrně využívaná se zřetelným narušením přírodních struktur; 0,31 – 1,00 území intenzivně využívaná, zejména zemědělskou velkovýrobou; 1,01 – 2,99 celkem vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami; hodnoty 3,00 a více dosahuje přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.
Prioritní osa C: Lidské zdroje	C1: Obyvatelstvo a trh práce	Podíl pracujících v NH s vysokoškolským vzděláním (VŠPS) za rok	%	+	ČSÚ	Běžný údaj (VŠPS)
	C2: Sociální infrastruktura	Odchylka celkové střední délky života při narození v kraji od průměru ČR	Roky	+		Střední délka života při narození vyjadřuje průměrnou délku života osoby narozené v daném roce za předpokladu setrvání úmrtnostních poměrů platných v roce, ve kterém se osoba narodila. Celková délka je aritmetickým průměrem za délku u mužů a žen v daném roce.

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Tendence	Zdroj dat	Metodická poznámka
Prioritní osa E: Infrastruktura	E1: Doprava a dopravní infrastruktura	Podíl kraje na základní stavební výrobě v inženýrském stavebnictví ČR (ČR = 100)	%	+	ČSÚ	Základní stavební výroba (ZSV) představuje objem stavebních prací, které jednotka provedla pracovníky zahrnutými do jejího evidenčního stavu včetně produktivní práce učňů a objemu stavebních prací na vlastním hmotném investičním majetku. Evidováno podle sídla podniku za stavební podniky se sídlem na příslušném území s počtem zaměstnanců 50 a více. Inženýrské stavebnictví je součet výkonů v inženýrských stavbách a vodohospodářských stavbách dle Klasifikace stavebních děl CZ-CC
	E2: Technická infrastruktura	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v roce	%	+	ČSÚ	Běžný údaj
Prioritní osa D: Kvalita života	D1: Městská sídla	Rozdíl mezi obvody POÚ s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti v kraji (k 31.12.)	p.b.	-	ČSÚ	Běžný údaj
	D2: Venkovský prostor	Relativní index růstu cen RD v obcích kraje do 1999 obyvatel (rok 2005 = 100)	Počet	+	ČSÚ/MF ČR	Zdrojem dat jsou přiznání k dani z převodu nemovitostí, která jsou povinni podávat vlastníci (prodejci) nemovitostí místně příslušným finančním úřadům do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl zapsán vklad práva do katastru nemovitostí. Oproti datu prodeje, resp. podání přiznání k dani se zpracování agregovaných údajů ČSÚ opožděje průměrně o 6 měsíců
Prioritní osa F: Spolupráce	F1: Územní a regionální spolupráce	BEZ INDIKÁTORU (bude hodnoceno v rámci procesních aspektů SRJMK)				Neexistuje veřejně dostupný údaj

3 Hodnocení vývoje dle vybraných indikátorů výsledku a dopadu působení SRJMK

Konečná podoba soustavy indikátorů SRJMK obsahuje celkem **28 indikátorů**, s jejichž pomocí by mělo být možné souhrnně popsat jak reálný vývoj kraje v uplynulých letech, tak účinnost SRJMK při ovlivňování tohoto vývoje. Z toho 6 indikátorů se týká globálního cíle SRJMK a 22 indikátorů jednotlivých Prioritních okruhů. Jeden Prioritní okruh (Územní a regionální spolupráce) nemohl být danou metodou hodnocen pro nedostupnost relevantních a veřejně dostupných ukazatelů. Z 22 indikátorů příslušných Cílům SRJMK je 11 indikátorů výsledku a 11 indikátorů dopadu.

S touto konečnou podobou návrhu soustavy indikátorů SRJMK seznamují dále uvedené tabulky, ve kterých jsou současně uvedeny číselné hodnoty výchozího a současného stavu, žádoucí tendence a hodnocení, do jaké míry vývoj dává této tendenci za pravdu.

V souvislosti s hodnocením vývoje dle zvolených indikátorů zbývá připomenout, že jde o:

- Hodnocení statické**, tedy takové, které srovnává pouze výchozí a cílové hodnoty a nereaguje tudíž na fluktuace, k nimž mohlo dojít (a zpravidla docházelo) v jednotlivých letech zkoumaného období,
- Hodnocení, které jen z části reaguje na vývoj (globálního) hospodářského cyklu**, na jehož dopady měl Jihomoravský kraj (obdobně jako celá ČR) jen omezenou možnost programově reagovat. Částečnou reakci na tyto nadřazené (a neočekávané) vlivy umožňují jen relativní ukazatele, v nichž je situace JMK poměřována se situací v ČR.

Tabulka 4: Vývoj indikátorů globálního cíle

Typ indikátoru	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Cílová hodnota	Aktuální hodnota	Hodnocení
Indikátory výsledku	Podíl MSP na celkové zaměstnanosti (k 31.12)	%	2005: 71,2%	+	2009: 70,8%	Reálný vývoj protisměrný cíli
	Podíl terciárního sektoru na hrubé přidané hodnotě v kraji v roce	%	2005: 61,6%	+	2009: 61,6%	Plnění nedostatečné
	Obecná míra nezaměstnanosti (k 31.12.)	%	2005: 8,1%	-	2010: 6,9%	Plnění adekvátní
Indikátory dopadu	Vytvořený HDP na obyvatele relativizovaný ve vztahu k průměru EU 27 (PPS)	%	2005: 69,0%	+	2009: 76,7%	Plnění velmi úspěšné
	Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele ve vztahu k průměru ČR (ČR = 100)	%	2005: 110,9%	+	2009: 98,7%	Reálný vývoj protisměrný cíli
	Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele ve vztahu k průměru ČR (CR = 100)	%	2005: 97,5%	+	2009: 98,0%	Plnění nedostatečné

Tabulka 5: Vývoj indikátorů výsledku

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Žádoucí tendence	Aktuální hodnota	Hodnocení
Prioritní osa A: Hospodářství	A1: Věda a Výzkum	Zaměstnanci výzkumu a vývoje k 31. 12. v kraji (přepočtený stav)	Počet	2005: 6036	+	2009: 8387	Plnění velmi úspěšné
	A2: Průmysl a služby	Podíl kraje na celkovém vývozu ČR (ČR = 100)	%	2005: 7,2%	+	2010: 6,7%	Reálný vývoj protisměrný cíli

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Žádoucí tendence	Aktuální hodnota	Hodnocení
	A3: Cestovní ruch	Podíl odvětví „ubytování a stravování“ na celkové hrubé přidané hodnotě kraje (k 31.12.)	%	2005: 1,6%	+	2009: 1,6%	Plnění nedostatečné
	A4: Zemědělství a lesnictví	Přírůstek hrubé přidané hodnoty na 1 zaměstnaného v zemědělství v kraji	%	2005: 0	+	2010: 20,0%	Plnění velmi úspěšné
Prioritní osa B: Životní prostředí	B1: Životní prostředí	Podíl kraje na investicích do životního prostředí (ČR = 100) za rok	p.b.l	2005: 14,2%	+	2009: 15,5%	Plnění adekvátní
Prioritní osa C: Lidské zdroje	C1: Obyvatelstvo a trh práce	Podíl uchazečů o práci s délkou nezaměstnanosti nad 12 měsíců (k 31.12.)	%	2005: 42,2	-	2010: 44,2	Reálný vývoj protisměrný cíli
	C2: Sociální infrastruktura	Výdaje rozpočtů ÚSC v kraji na kapitoly školství, zdravotnictví a sociální péči za rok	Mil. Kč	2005: 11173,4	+	2009: 12760,2	Plnění velmi úspěšné
Prioritní osa E: Infrastruktura	E1: Doprava a dopravní infrastruktura	Počet přepravených osob veřejnou dopravou v rámci kraje za rok	Počet (tis.)	2006: 72424	+	2010: 93401	Plnění velmi úspěšné
	E2: Technická infrastruktura	Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci za rok	%	2005: 82,1%	+	2010: 88,3%	Plnění velmi úspěšné
Prioritní osa D: Osídlení	D1: Městská sídla	Podíl dokončených bytů ve městech kraje nad 10 tis. obyv. vůči dokončeným bytům ve městech nad 10 tis. obyv. ČR	Podíl	6,0%	+	4,6%	Reálný vývoj protisměrný cíli
	D2: Venkovský prostor	Podíl obyvatel venkovských obcí na počtu obyvatel kraje (k 31.12.)	%	2005: 29,8%	+	2010: 30,3%	Plnění adekvátní
Prioritní osa F: Spolupráce	F1: Územní a regionální spolupráce	BEZ INDIKÁTORU (bude hodnoceno v rámci procesních aspektů SRJMK)					X

Tabulka 6: Vývoj indikátorů dopadu

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Žádoucí tendence	Aktuální hodnota	Hodnocení
Prioritní osa A: Hospodářství	A1: Věda a Výzkum	Výdaje na výzkum a vývoj k HDP kraje za rok	%	2005: 1,55%	+	2009: 1,65%	Plnění adekvátní
	A2: Průmysl a služby	Průměrná mzda ve zpracovatelském průmyslu v kraji (ČR = 100)	%	2005: 0,90	+	2009: 0,93	Plnění adekvátní

Prioritní osa	Prioritní okruh	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota	Žádoucí tendence	Aktuální hodnota	Hodnocení
	A3: Cestovní ruch	Počet přenocování v zařízeních CR za rok	Počet (tis.)	2005: 2321,6	+	2010: 2034,7	Reálný vývoj protisměrný cíli
	A4: Zemědělství a lesnictví	Objem hrubé zemědělské produkce kraje na ha zemědělské půdy za rok (ČR=100)	p.b.	120	+	120	Plnění nedostatečné
Prioritní osa B: Životní prostředí	B1: Životní prostředí	Koeficient ekologické stability kraje za rok	Koeficient ČUZK	2005: 0,67	+	2009: 0,68	Plnění nedostatečné
Prioritní osa C: Lidské zdroje	C1: Obyvatelstvo a trh práce	Podíl pracujících v NH s vysokoškolským vzděláním (VŠPS) za rok	%	2005: 17,6%	+	2009: 21,4%	Plnění velmi úspěšné
	C2: Sociální infrastruktura	Odchylka střední délky života při narození od průměru ČR (Muži/ženy = aritm. průměr) za rok	Roky	2005: + 0,3	+	2010: + 0,8	Plnění velmi úspěšné
Prioritní osa E: Infrastruktura	E1: Doprava a dopravní infrastruktura	Podíl kraje na základní stavební výrobě v inženýrském stavebnictví ČR (ČR = 100)	Podíl	2005: 14,9%	+	2010: 11,7%	Reálný vývoj protisměrný cíli
	E2: Technická infrastruktura	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v roce	%	2005: 94,5%	+	2010: 94,9%	Plnění adekvátní
Prioritní osa D: Kvalita života	D1: Městská sídla	Rozdíl mezi POÚ s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti (k 31.12.)	p.b.	2005: 20,88-6,10=14,78	-	2010: 22,17-7,44=14,73	Plnění nedostatečné
	D2: Venkovský prostor	Relativní index růstu cen RD v obcích do 1999 obyv. kraje	Počet	2005: 100	+	2010: 92,2	Reálný vývoj protisměrný cíli
Prioritní osa F: Spolupráce	F1: Územní a regionální spolupráce	BEZ INDIKÁTORU (bude hodnoceno v rámci procesních aspektů SRJMK)					X

Pro hodnocení vývoje indikátorů byly využity tyto 4 typy kvalitativních výroků:

- **Plnění adekvátní** (tam kde současná úroveň hodnoty indikátoru v zásadě odpovídá žádoucí tendenci). Do této kategorie spadá **6 indikátorů**,
- **Plnění velmi úspěšné** (tam, kde je v naplňování žádoucí tendence zřejmý citelný pokrok). Do této kategorie spadají **8 indikátory**,
- **Plnění nedostatečné** (tam kde není dosahováno žádoucí tendence, odchylky však nejsou zásadní). Do této kategorie spadá **6 indikátorů**
- **Reálný vývoj protisměrný cíli** (tam kde vývoj indikátoru se zcela odchyluje od žádoucí tendence). Do této kategorie spadá **8 indikátorů**.

Z uvedeného rozdělení je zřejmé, že úspěšnost působení SRJMK je velmi diferencovaná. Existují oblasti, kde dosažený pokrok je významný nebo alespoň uspokojivý. To dokládá přesně polovina užitých indikátorů. Na opačném pólu jsou oblasti, u kterých indikátory **signalizují vážné problémy**.

Ty se dle formální kontroly indikátorů koncentrují do těchto sfér:

- Cestovní ruch
- Rozvoj MSP (podmínky pro podnikání)
- Atraktivita území pro soukromé investory
- Bytová výstavba

Významného, nikoli však dostatečného pokroku bylo dosaženo ve sféře:

- Dopravní a technické infrastruktury
- Konkurenceschopnosti průmyslu
- Trhu práce

Do těchto 7 sfér by se logicky měla také koncentrovat pozornost při následné novelizaci SRJMK. Strategická řešení by zde současně měla reflektovat (využít) významného pokroku, který kraj při zatímní realizaci SRJMK dosáhl v rozvoji vědy a výzkumu, péči o životní prostředí a úrovni sociální infrastruktury.

Specifickým problémem kraje, o němž ovšem zvolené indikátory dávají jen zprostředkovaný signál a v němž nicméně ani v období realizace SRJMK nedošlo k podstatnému posunu je **silná územní ekonomická (a sociální) diferenciací v rámci kraje.**

4 Hodnocení procesních aspektů práce se SRJMK, partnerství a věcného pokroku aplikace SRJMK

4.1 Finanční a věcný pokrok

SRJMK samo o sobě nijak nespecifikuje procesní aspekty vlastní implementace. Nad rámec definice stromu cílů obsahuje pouze kapitolu „Finanční rámec“, která se ovšem zabývá pouze širšími finančními souvislostmi realizace Strategie. Konkrétně zde jde o obecné zvážení možností alokace prostředků do jednotlivých Prioritních okruhů SRJMK, zejména ve vazbě na finanční prostředky EU. V této souvislosti se sice očividně předpokládá, že SRJMK bude jistým zdrojem inspirace při rozhodování o zaměření běžných rozpočtů kraje a jeho rozpočtových výhledů, „cesty“ této inspirace jsou ovšem složitě zprostředkovány, m.j. přes implementaci Programu rozvoje kraje.

Stejně tak existuje pouze zprostředkované (a procesně „neošetřené“) užití SRJMK při koncipování ÚPD kraje a jeho regionů. Aktuální Zásady územního rozvoje JMK (schváleno Zastupitelstvem JMK v září t.r.) deklarují návaznost na SRJMK implementací strategické vize, hlavních zásad vlastní SRJMK (v obecné úrovni zejména do priorit územního plánování a koncepce rozvoje kulturních, přírodních a civilizačních hodnot, v konkrétní krajské/regionální úrovni do krajských zásad pro udržitelný rozvoj území kraje) a opatření SRJMK majících územní průmět na území Jihomoravského kraje.

Dokonce i ve vztahu k početné soustavě krajských oborových koncepčních dokumentů je užití SRJMK pouze více - méně symbolické. Alespoň formálně se na SRJMK „odvolává“ pouze Strategie rozvoje hospodářství v JMK, Strategie rozvoje lidských zdrojů, Regionální inovační strategie 3, Dlouhodobý záměr vzdělávací soustavy, Koncepce EVVO, Koncepce podpory kultury v JMK a Koncepce zachování a ochrany kulturních památek JMK, ovšem jen ve 2 případech z těchto jmenovaných 7 je citována alespoň Vize obsažená v SRJMK, v ostatních případech se vazba na SRJMK omezuje pouze na vágní a nekontrolovatelné konstatování, že daný dokument „respektuje“ SRJMK. Současně existuje dlouhá řada koncepčních dokumentů kraje, které přecházejí mlčky samotnou existencí SRJMK.

Konečně SRJMK za celou dobu své platnosti neprošla ani evaluací, ani jinou formou kontroly svého naplňování.

Pokud tedy jde o hodnocení procesních aspektů práce se SRJMK, nezbyvá než konstatovat, že s daným dokumentem se nijak cílevědomě a kontrolovatelně nepracuje a pokud požívá jistou autoritu, je to autorita ryze neformální.

Tento výsledek není samozřejmě nijak překvapivý vzhledem ke specifiku JMK, který jako jediný z krajů ČR využívá pro strategické řízení svého rozvoje dvojici dokumentů. Vedle SRJMK je to ještě PRJMK.

V této dvojici je SRJMK pořizovatelem (JMK) definován jako „základní dlouhodobý strategický dokument, který formuluje pro delší časový horizont přístup kraje k podpoře rozvoje jeho územního obvodu. Stanovuje strategické cíle rozvoje kraje jako celku a jeho funkčních částí a specifikuje důležitá opatření, která mohou vést k naplnění vytyčených cílů. V tomto významu se SRJMK stává věcným východiskem pro vypracování nebo aktualizaci programových dokumentů dalších subjektů na území kraje“ zatímco PRJMK je „základním střednědobým programovým dokumentem k podpoře regionálního rozvoje na úrovni kraje s důrazem na sociálně ekonomickou sféru. Konkretizuje strategické cíle a rozvojové aktivity ve formě konkrétních opatření a projektů, určuje jejich nositele a stanoví způsob implementace a financování. Je dokumentem obsahujícím již konkrétní kroky realizované krajem k podpoře jeho rozvoje. Zde specifikované priority nemusí vyčerpávajícím způsobem pokrývat veškeré spektrum oblastí zařazených ve SRJMK, ale jsou výběrem nosných témat rozvoje kraje, zúženým i z důvodu časového horizontu, pro něž je PRJMK zpracováván“.

Nepochybně správný záměr rozlišit dlouhodobý a střednědobý časový horizont ve strategickém řízení rozvoje kraje bohužel vedl v praxi k výsledku, kdy vliv a užití SRJMK fakticky ustupují do pozadí a dokument se - i ve vztahu k PRJMK - ocitá v jistém „vakuu“.

Souvisí to i s obsahovou strukturou PRJMK, který kromě odvolávky na Vizi a Globální cíl SRJMK buduje de facto vlastní a autonomní „strom cílů“, s nímž - jako jediným - se pracuje při monitoringu věcného pokroku realizace strategických záměrů rozvoje kraje. Mezi cíly PRJMK a SRJMK nicméně existuje logická souvislost a PRJMK dokonce obsahuje „převodník“, který tyto souvislosti demonstruje. To umožňuje vyslovit se - byť nepřímo - i k hodnocení věcného pokroku plnění SRJMK.

Dokumentaci k tomuto kroku poskytují „**Informativní zprávy o naplňování cílů PRJMK**“, předkládané každoročně orgánům kraje. K dispozici jsou dosud zprávy za roky 2006 - 2010, přičemž jejich struktura je do té míry standardizovaná (rozbor realizovaných aktivit v třídění za okruhy priorit a opatření s uvedením obsahu aktivity, termínu realizace a nákladů), že umožňuje i souhrnné hodnocení za období let 2006 - 2010.

V tomto souhrnu lze rozčlenit Opatření do 4 skupin:

1. Ta, do nichž bylo alokováno velké množství finančních prostředků a realizaci vytčených cílů lze přitom označit za úspěšnou
2. Ta, do nichž bylo alokováno velké množství finančních prostředků, faktický výsledek však zcela nenaplnuje vstupní záměry
3. Ta, kde objem alokovaných prostředků byl relativně menší a přesto lze jejich plnění označit za úspěšné
4. Ta, kde finanční i věcný pokrok byl relativně slabší

V terminologii Opatření PRJMK do **prvé skupiny** patří:

- A1 (výzkumná centra)
- A2 (spolupráce výzkumné základny s podniky)
- C1 (rozvoj lidských zdrojů)
- C3 (zdravotnictví)
- C4 (kultura)
- D1 (dopravní obslužnost)
- D3 (vodní hospodářství)

Do **druhé skupiny** patří:

- A5 (zemědělství)
- A6 (cestovní ruch)
- B1 (rozvoj venkova)
- D2 (dopravní infrastruktura)

Do **třetí skupiny** patří:

- E1 - 4 (životní prostředí)
- F1 - 4 (územní spolupráce). Konstatování relativní efektivity při plnění tohoto Opatření signalizuje, že i Prioritní okruh SRJMK „Územní a regionální spolupráce“ nepatří k problémovým, třebaže ho nebylo možné podrobit formální kontrole pomocí indikátorů.

Do **čtvrté skupiny** patří:

- A3 (podpora MSP)
- A4 (přiliv investic)

- C2 (zaměstnanost)
- C5 (bydlení)
- D4 (technická infrastruktura)

Po převodu Opatření PRJMK na Prioritní okruhy SRJMK lze především **konstatovat vysokou korelaci „úspěšných“ a „problémových“ odvětví s výsledky formální kontroly naplňování SRJMK prostřednictvím indikátorů. I z hlediska hodnocení věcného pokroku aplikace SRJMK se jako problémové jeví zejména:**

- Cestovní ruch
- Rozvoj MSP (podmínky pro podnikání)
- Atraktivita území pro soukromé investory
- Bytová výstavba
- Dopravní a technická infrastruktura
- Trh práce

Rozdíly mezi formálním a věcným hodnocením SRJMK se objevují jen v případě Průmyslu (problémové hodnocení prostřednictvím indikátorů) a Zemědělství a Venkova (problémové hodnocení z hlediska věcného pokroku).

Zpracovávání nové SRJMK by se - jak vyplývá i z rozboru věcného pokroku - nicméně mělo zaměřit zejména na výše uvedené problémové okruhy.

4.2 Partnerství

Pokud jde o princip **partnerství**, o který by se opíral SRJMK při svém koncipování, samotný dokument se o jeho aplikaci **nezmiňuje**, z rozhovorů s regionálními aktéry, jakož i z „nepřímých důkazů“ (např. výzvy k připomínkování na webových stránkách) je zřejmé, že v dobově přiměřeném rozsahu a formě byl aplikován. Aktualizace SRJMK by nicméně měla počítat s širší spoluúčasti veřejnosti a elit kraje jak při tvorbě dokumentu, tak zejména jeho naplňování.

Vzhledem k omezené implementační kapacitě SRJMK (viz výše) byl totiž při realizaci dokumentu vytvořen velmi malý prostor pro aplikaci principu partnerství. **Klíčová se naopak ukázala spolupráce kraje s vnějšími partnery při realizaci aktivit, konkrétně naplňujících smysl SRJMK.**

5 Hodnocení změn sociálně - ekonomického prostředí kraje v období let 2006 - 2010

Souhrnné hodnocení nejen změn sociálně - ekonomického prostředí (viz Profil kraje) v posledním období, ale **zejména síly vlivu, který na tyto změny měla implementace záměrů SPJMK**, je velmi komplikované - hlavně proto, že je vlastně nemožné jednoznačně stanovit, kdy za odchylkou reálného vývoje od cílů proklamovaných v SRJMK (speciálně cílů Prioritních okruhů) „stojí“ aktivní či neaktivní užití SRJMK, a kdy jsou tyto odchylky diktovány externími faktory, jimž by ani sebeintenzivnější aplikace SRJMK v běžné řídicí praxi zabránit nedokázala.

I s touto výhradou lze přesto zhruba rozdělit témata (Prioritní okruhy) do 2 skupin z hlediska souladu deklarovaných záměrů SRJMK se skutečným vývojem, kde navíc dokument (resp. jeho vědomá aplikace) sám sehrál aktivní roli.

Do první, pozitivní skupiny patří tyto Prioritní okruhy: A1 (věda, výzkum), B (životní prostředí), C2 (sociální infrastruktura), E1 (doprava), E2 (technická infrastruktura) a F1 (územní spolupráce).

Do druhé, negativní skupiny patří druhých 6 Prioritních okruhů: **A2 (průmysl a služby), A3 (cestovní ruch), A4 (zemědělství), C1 (trh práce), D1 (městská sídla) a D2 (venkovský prostor)**. Z metodologického hlediska bude přínosné se zpracování nové strategie rozvoje právě u těchto témat zamyslet, které obsahové a procesní aspekty práce s SRJMK byly zanedbány - s cílem zabránit opakování neúspěšné aplikace.

6 Závěry hodnocení

Doporučení z formální kontroly naplňování SRJMK, kontroly souladu faktického pokroku s cíli SRJMK, procesních aspektů práce s SRJMK a partnerství při realizaci SRJMK ve vztahu k tvorbě nového dokumentu jsou jednoduchá a logicky směřují k řešení zjištěných nedostatků:

- **Fakticky nejednoznačná vazba mezi SRJMK a PRJMK** při jejich užití pro strategické řízení rozvoje kraje. Oba dokumenty sice vycházejí ze shodné Vize rozvoje, konstruují však na jejím základě poněkud odlišnou pyramidu priorit a cílů (což vyvolává nutnost jakéhosi „výkladového převodníku“ mezi strukturami cílů), přičemž ani jeden z dokumentů nedeklaruje konkrétní opatření a projekty, pomocí kterých by se cíle uváděly do praxe. V současné podobě je SRJMK v nedostatečné míře čistě „strategickým dokumentem“ a PRJMK čistě „programovým dokumentem“. Třeba proto zvážit buď formální sjednocení dlouhodobého a střednědobého plánování do jediného dokumentu, nebo ještě jasné metodické odlišení obsahu obou dokumentů.
- **Příliš široké zaměření SRJMK.** Třeba zvážit koncentraci na témata rozhodující pro konkurenceschopnost kraje (věda, výzkum, rozvoj lidských zdrojů apod.) a na témata, kde dosavadní zkušenosti z realizace SRJMK ukazují na silné problémy (podpora podnikání a investic, bydlení, cestovní ruch aj.),
- **Přílišná popisnost Prioritních os a Prioritních okruhů.** Třeba zvážit účinnější provázání obsahu obecnějších a konkrétnějších stupňů struktury cílů SRJMK, tak aby se vyšší stupeň/stupně mohly stát kritériem pro hodnocení smyslu, účinnosti a hospodárnosti úspěchů realizace stupňů nižších,
- **Absence implementačního mechanismu SRJMK.** Třeba zvážit doplnění SRJMK o Realizační manuál, který by závazně definoval postupy kontroly realizace, vazbu na rozpočty a rozpočtové výhledy kraje a vazby na ÚDP kraje. Soustavu cílů doplnit souborem indikátorů,
- **Nedostatečná vazba SRJMK na dílčí krajské koncepce.** Třeba zvážit řešení, kdy SRJMK bude nejen formálně, ale i fakticky závazným vodítkem při zpracovávání a implementaci dílčích (odvětvových) koncepčních dokumentů kraje,
- **Nedostatečná participace při tvorbě a realizaci SRJMK.** Při přípravě aktualizace SRJMK v maximální míře uplatnit princip partnerství.

podrobně jsem to nestudoval, ale ty „vazby“ se nejspíš skutečně hledají těžko - formulaci bych upravit spíš v tom duchu, že PRJMK se svým zaměřením příliš podobá SRJMK a naopak je příliš málo jejím akčním plánem